

чип, за мѣсто малкитѣ князове, които се карахъ по между си и продавахъ градоветѣ, изникнахъ горделиви села, *курени* и *околицы*, свързани по между отъ обшитий страхъ и ненависть къмъ нехристиянскитѣ хищници. Отъ историята е познато сякому, какъ избави Европа отъ необорни нападения тѣхната вѣчна борба и немиренъ животъ, нападения, които бѣ сграшно да ихъ не оборжѣтъ. Полскитѣ кралеове, като земѣстихъ преднитѣ князове на тия широки земи, макаръ и далече да бѣхъ и слаби, разумѣхъ силата на казацитѣ и ползата отъ такѣвъ юнашки, непокоренъ животъ. Тия ги насърдчавахъ и ласкаѣхъ тоя имъ духъ. Подъ тѣхната далечна власть гетманетъ ¹⁾, избрани отъ самитѣ казаки, преправихъ ония *околицы* и *курени* въ воински полкове и окружия. Това не бѣ събрана стройна войска; никой го и не видѣше; но кога се почнѣше движение и война, въ осемъ деня време, не повече, сѣки се еваваше на конъ, съ сичкото си оръжие, съ една жълтица плата отъ краля, и въ двѣ недѣли се набираше такава войска, каквато ни единъ наборъ солдатски не можѣше да набере. Свърши ли се сефертъ — войникътъ се връщаше въ ливадитѣ и нивитѣ си, починаше да превози презъ Днѣпръ, ловѣши си риба, търгуваше, варѣше пиво и броѣше се слободенъ казакъ. Тогавашнитѣ писатели се чудѣтъ на неговий неисказанъ разумъ. Запаятъ не е имало, когото казакъ да не знае: да навари ракия, да нагласи кола, да намѣле барутъ, да изработи нѣшто отъ желязо, каквото и да е, и, при сичко това, да се предава безъ мѣра на беселба, да пие и да ѣде, както може само русинъ — сичко му идѣше отъ рѣки. Освѣнъ ония казаки, които бѣхъ записани въ воинска служба и трѣбваше да се евяватъ, кога има война, можѣше сякога, кога много дотрѣбва, да се съберѣтъ цѣли таборе доброволни войници: стигаше само да походѣтъ *еслуити* по пазаритѣ и мегданитѣ по сичкитѣ села и градове, да се качѣтъ на кола и да се провикнѣтъ колакъ имъ гласъ: „Ей, пивоваре!“ стига сте варице пиво и търкалѣте сте се по топлитѣ соби и храните мухитѣ съ изговеното си тѣло! Вървете да дирите рицарска слава и честъ! Ораче, копаче, овчере, женoлюбци, стига сте ходили слѣдъ ралото и каляле (по земята) жълти си чизми, дириле жени и губиле рицарски сили! време е слава казашка да се добива!“ И тия думи бѣхъ — като искри на сухо дърво

1) Войводи.